

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-28

Diarienummer 0285/23

Avdelningar Strategisk samordning samt

Stadsutveckling Lena Blom, Dick Karlsson

Telefon: 031-368 27 28

E-post: lena.blom@kretsloppochvatten.goteborg.se

Uppdrag från kommunfullmäktige att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan.

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Göteborgs Stads nämnder och styrelser har av kommunfullmäktige fått i uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan. Stadsledningskontoret samordnar arbetet i staden och har valt att börja med klimateffekterna skyfall och värmebölja.

Kretslopp- och vattennämnden informeras om hur förvaltningens verksamhet påverkas av ovan nämnda klimateffekter samt det arbete med kommunövergripande skyfallsmål nämnden förväntas bidra med till klimatanpassningsplanen.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Tabell över Kretslopp och vattens verksamheter, påverkan ur ett klimatanpassningsbehov.

Ärendet

Kretslopp- och vattennämnden informeras om hur förvaltningens verksamhet påverkas av ovan nämnda klimateffekter samt det arbete med kommunövergripande skyfallsmål nämnden förväntas bidra med till klimatanpassningsplanen.

Beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2022 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en klimatanpassningsplan för staden. En genomgång av nuläget pekade på behov av ett övergripande och gemensamt anpassningsarbete. Staden saknade en heltäckande bild av åtgärdsbehovet ute i verksamheterna och därmed för staden som helhet. En snabb kunskapsutveckling inom området innebär också att det finns en reell risk att ”fel” och okoordinerade åtgärder tas fram och kan leda till ”missanpassningar”. Det klimatanpassningsarbete som redan pågår behöver fångas in och knytas till en samlad process för staden.

Utgångspunkten är därför en cyklisk process som gör det möjligt att löpande integrera ny kunskap, identifiera behov och hantera osäkerheter och förändrade förhållanden. Processen innebär ett stegvist arbete med att analysera riskerna, identifiera åtgärdsbehov, ta fram och besluta om prioriterade åtgärder, genomföra åtgärderna, samt följa upp och vid behov justera processen inför nästa cykel. Klimatanpassningsplanen blir i denna process att likställa med en åtgärdsplan innehållande de insatser som kommunen behöver prioritera, besluta om och genomföra i ett successivt anpassningsarbete. Planen blir återkommande och kan justeras och utökas över tid i takt med att beslutade åtgärder genomförs och arbetet följs upp. För att bedöma vilka insatser som behövs och var dessa gör mest nytta för helheten, behöver arbetet ske växelvis; ett analys- och bedömningsarbete ute i verksamheterna och en central samordning och prioritering av åtgärderna under ledning av kommunstyrelsen. Enligt reglementet ska Kretslopp- och vattennämnden samordna och driva skyfallsfrågan i både nya och befintliga områden. Nämnden ska samordna och stödja andra nämnder i deras uppdrag och i samverkan med övriga verksamhetsutövare ansvara för att staden genomför erforderliga åtgärder för att långsiktigt få en hållbar skyfallshantering. En viktig del i nämndens svar till kommunfullmäktige är förslag till mål inom skyfallsområdet för Göteborgs Stad.

Uppdrag till nämnder och styrelser i framtagande av planen

Klimatanpassningsarbetet behöver omfatta samtliga av stadens verksamheter inklusive staden som fastighetsägare. Förvaltningar och bolag behöver ta ett brett grepp i frågan och bedöma hur väl rustade de står för ett förändrat klimat utifrån de utmaningar det innebär för just deras verksamhet. Ytterst är anpassningsförmågan en kvalitetssäkring av verksamhetens uppdrag.

För att säkra framdrift i arbetet med planen beslutade kommunfullmäktige om ett uppdrag till stadens nämnder och styrelser att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin verksamhet, samt identifiera och nominera

åtgärdsbehov till planen. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023.

Verksamheternas åtgärdsbedömningar ska ses som förslag till åtgärder som sammantaget utgör ett underlag för kommande steg att prioritera åtgärder till planen. Under ledning av kommunstyrelsen kommer ett sammanhållet arbete med åtgärderna genomföras under hösten 2023 för att få fram de åtgärder som är gemensamma och prioriterade för staden som helhet.

Uppdraget till nämnder och styrelser ska ses som startskott för ett aktivt och långsiktigt anpassningsarbete, ett arbete som behöver bedrivas verksamhetsnära och cyklistiskt och som succesivt byggs upp i och med framtagandet av planen och kommande planer.

Klimatanpassningsplanen kommer att återrapporteras till kommunfullmäktige senast kvartal 2 2024.

Förvaltningens bedömning

Kreftlopp och vattens huvudprocesser kommer att påverkas på flera sätt av skyfall, exempelvis genom att råvattenkvaliteten påverkas och att tillskottsvattenmängderna kommer att öka. När flöden ökar leder det till sämre vattenkvalitet vilket leder till att systemen blir ansträngda och överbelastade, råvatten och dagvattenkvaliteten påverkas. För avfall kan det bli problem med tillgänglighet till fastigheter och svårigheter att utföra uppdraget.

Vid värmebölja kommer påverkan av mikrobiologisk påverkan ändras, ökad alg tillväxt, större luktproblem, högre råvattentemperatur och kan leda till brist på råvatten m.m. För avfall kan det bli en sanitär olägenhet om avfallet börjar lukta vid ökad temperatur.

I egenskap av Kretslopp och vattens roll att samordna och driva skyfallsfrågan i Göteborg Stad föreslår förvaltningen att klimatanpassningsplanen tar med mål inom fyra översiktliga målområden. Målen bidrar till att berörda nämnder och styrelser ska kunna fatta nödvändiga och välgrundade beslut om vilka skyfallsåtgärder som ska genomföras och när.

De fyra målområdena är:

1. Människors hälsa och samhällsekonomin ska inte påverkas väsentligt av en översvämning.
2. Staden ska ha styrande dokument och bred organisation som stödjer arbetet med skyfall, men även kommunicera skyfallsfrågan till omgivande samhälle.
3. Miljön och naturvärden inom skyddade områden ska inte påverkas väsentligt vid en översvämning.
4. Värdefulla kulturmiljöer och annat materiellt kulturarv ska inte skadas vid en översvämning.

De mer detaljerade målen behöver ytterligare analys avseende exempelvis samhällsekonomisk nytta och kommer upp för beslut i Kretslopp och vattennämnden under början av 2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Åtgärder för att säkra Kretslopp och vattens verksamheter mot påverkan från climateffekter kommer att påverka VA- och avfallstaxorna framöver.

Delar som ska hanteras inom ramen för Kretslopp och vattens samordnande roll inom skyfall föreslås finansieras med de kommuninterna extraanslag Kretslopp och vatten nominerar vid ordinarie budgetförfarande.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Åtgärder som kommer att genomföras för att klimatanpassa Kretslopp och vattens verksamheter kommer att inverka positivt på den ekologiska dimensionen samt ha en positiv inverkan ur ett socialt- och generationsperspektiv.

De skyfallsåtgärder som kommer genomföras för att nå målen ska vara motiverade ur ett hållbarhetsperspektiv där ekonomiska, sociala och ekologiska faktorer ska beaktas. Skyfallshantering skapar förutsättningar för att förbättra ekologiska och sociala värden vid sidan av ekonomiska värden som säkras när översvämningar hanteras genom att de alltid ska eftersträvas att göras multifunktionella.